



Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Rzeszowie

ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów

Rzeszów, dnia marca 2009 r.

LRZ– 41020-1-08

P/08/116

Pan

Mieczysław Tołpa

Wójt

Gminy Leżajsk

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701 ze zm.) zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie skontrolowała Urząd Gminy w Leżajsku w zakresie realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych w Gminie Leżajsk w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 30 czerwca 2008 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 2 lutego 2008 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie – mimo stwierdzonych uchybień, ocenia działania Gminy Leżajsk dotyczące realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Na terenie Gminy Leżajsk występowały dwie aglomeracje, tj.:

- aglomeracja Leżajsk (gmina wiodąca – Miasto Leżajsk) obejmująca swoim zasięgiem dwie miejscowości z terenu Gminy Leżajsk, tj. Stare Miasto i Przychojec, z oczyszczalnią w Leżajsku;
- aglomeracja Wierzawice, zlokalizowana na obszarze Gminy Leżajsk, obejmująca swoim zasięgiem miejscowości: Wierzawice, Giedlarowa, Piskorowice, Rzuchów, Biedaczów, Gwizdów, Brzoza Królewska, Hucisko, z oczyszczalnią ścieków w Wierzawicach.

Na terenie Gminy znajduje się biologiczna oczyszczalnia ścieków w Dębnie (nie ujęta w KPOŚK), do której odprowadzane są ścieki komunalne z miejscowości Dębno.

W kontroli ustalono, że Gmina przystępując do realizacji zadań związanych z budową oczyszczalni ścieków oraz zbiorczej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Leżajsk w 2004 r. (tym samym realizując program KPOŚK) podjęła działania zmierzające do „kompleksowego” rozwiązania problemu ścieków na terenie Gminy. Stwierdzono jednak, że do końca III kwartału 2008 r. wykonano jedynie jeden z etapów tego zamierzenia, tj. w 2005 r. wybudowano oczyszczalnię ścieków w Wierzawicach oraz 13,7 km sieci kanalizacyjnej w Wierzawicach podłączając 126 gospodarstw. Dla pozostałych terenów z obszaru Gminy, Gmina zawarła umowy z wykonawcami na realizację prac projektowych i uzyskanie pozwoleń na budowę sieci kanalizacyjnych, których łączna wartość wynosiła 810.073 zł.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że zawarte umowy przygotowane były nierzetelnie, gdyż żadna z nich nie została zrealizowana w terminie określonym w umowie, a z wykonawcami trzech umów (umowa nr ZP-342/44/17/2004 z 27 lipca 2004 r. z firmą Małopolska Grupa Geodezyjno - Projektowa S. A. w Tarnowie, umowa nr ZP-342/5/67/2003/2004 z 29 stycznia 2004 r. z Biurem Usług Projektowo - Sanitarnych w Przemysłu, umowa nr ZP-342/4/62/2003/2004 z 29 stycznia 2004 r. z firmą GEOZED Pracownia Geodezyjna w Leżajsku) o łącznej wartości 691.831 zł, zawarto aneksy do umów po terminie wykonania umowy określonym w umowie zasadniczej.

W kontroli ustalono także, że Gmina nie naliczała odsetek karnych za nieterminową realizację ww umów, co sprzyjało „przedłużaniu” terminu realizacji tych umów przez wykonawców.

W kontroli ustalono, że w latach 2006-2008 (I półrocze) na terenie Gminy nie prowadzono zadań inwestycyjnych dotyczących budowy sieci kanalizacyjnej sanitarnej. Na dzień 30 czerwca 2008 r. długość kanalizacji sanitarnej wynosiła 13,7 km, co stanowiło 8% planowanej długości kanalizacji (170,7 km) na terenie aglomeracji Wierzawice. Potrzeby w zakresie budowy sieci kanalizacji na terenie Gminy:

- aglomeracja Wierzawice - do ukończenia i zapewnienia w system kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji pozostało 157 km kanalizacji,
- aglomeracja Leżajsk - do wybudowania pozostało ponad 31 km sieci kanalizacji sanitarnej.

Opóźnienia w budowie sieci kanalizacyjnej na terenie aglomeracji Wierzawice i włączenia jej do oczyszczalni ścieków w Wierzawicach spowodowały, że średniodobowa ilość odprowadzanych ścieków z oczyszczalni w latach 2005-2007 wynosiła od 39 do 47 m³/d czyli wykorzystanie zdolności oczyszczania ścieków wynosiło 10-12%. Na dzień 30 czerwca 2008 r. z kanalizacji

sanitarnej aglomeracji Wierzawice korzystało 528 mieszkańców, co stanowiło 3,7% ogólnej liczby mieszkańców (14.246) na terenie aglomeracji.

Konsekwencją „niedociążenia” oczyszczalni oraz ustalenia wysokości ceny za odprowadzenie 1 m³ ścieków w wysokości 2,95 zł (netto), spowodowało, że spółka „Stare Miasto – Park” Sp. z o.o. w Wierzawicach w okresie od 1 lipca 2007 r. do 30 czerwca 2008 r. poniosła stratę na działalności związanej z gospodarką ściekową w wysokości (bez uwzględniania przypadającej do tej działalności części kosztów pośrednich Zarządu i administracji) w łącznej wysokości (-) 615.711 zł.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli prawidłowo prowadzony jest ciągły pomiar ilości odprowadzanych ścieków w oczyszczalni ścieków w Wierzawicach. Stopień redukcji BZT₅ wynosił od 98% w 2005 r. do 93% w 2007 r.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia także sposób zagospodarowania odpadów powstających w trakcie oczyszczania ścieków poprzez wykorzystanie jako warstwy przekładkowej na eksploatowanym wysypisku.

W kontroli ustalono, że w dniu 30 czerwca 2004 r. Gmina zawarła umowę (Nr 21773/732-090166/03) z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o udzielenie pomocy finansowej z funduszy Unii Europejskiej i funduszy krajowych w ramach programu SAPARD, na realizację zadania dotyczącego budowy oczyszczalni ścieków i kanalizacji w Wierzawicach. W umowie określono wysokość pomocy finansowej – 1.534.402,08 zł (nie więcej niż 30,3% kwalifikowanych kosztów inwestycji wynoszących 5.064.033,26 zł)

W dniu 30 czerwca 2005 r. Gmina zawarła z ARiMR aneks nr 1 do umowy nr 21773/732-090166/03 z dnia 30 czerwca 2004 r., którym zmieniono pozycje w zestawieniu rzeczowo-finansowym i harmonogramie rzeczowo-finansowym. Zmiana dotyczyła wprowadzenia kanałów Ø 315 i zmniejszenia ilości kanałów Ø 200. Pozostałe zapisy umowy nie uległy zmianie (w tym wysokość pomocy finansowej – 1.534.402,08 zł, nie więcej niż 30,3% kwalifikowanych kosztów inwestycji wynoszących 5.064.033,26 zł).

W dniu 7 grudnia 2005 r. Gmina zawarła z ARiMR aneks nr 2 do umowy nr 21773/732-090166/03 z dnia 30 czerwca 2004 r., którym zmieniono wielkość pomocy finansowej oraz pozycje w zestawieniu rzeczowo-finansowym i harmonogramie rzeczowo-finansowym. Zmiana dotyczyła wyłączenia z kosztów kwalifikowanych kanałów Ø 315 i sprzętu BHP oraz zmniejszenia ilości pompowni (z 4 szt. na 3 szt.). W aneksie nr 2 podano wielkość łącznych kwalifikowanych kosztów inwestycji w wysokości 4.818.431,88 zł, pomoc finansowa w wysokości 1.459.984,86 zł (30,3% kosztów kwalifikowanych).

W kontroli ustalono, że Gmina nie składała ankiet do kolejnych aktualizacji KPOŚK (tj. po 2005 r.), dane zawarte w KPOŚK (dotyczące aglomeracji Wierzawice) odbiegają od aktualnego stanu. Rozbieżności dotyczące aglomeracji Wierzawice w danych zamieszczonych w ankietach do KPOŚK i stanu na dzień 30 czerwca 2008 r. dotyczą m.in.:

- aglomeracja umieszczona w KPOŚK w przedziale $RLM > 15.000 < 100.000$, podczas gdy na dzień 30 czerwca 2008 r. liczba RLM była < 15.000 ,
- ilości RLM – stan na 30 czerwca 2008 r., wynosiła 14.446, dane w KPOŚK – 16.833,
- rzeczywista ilości mieszkańców – stan na 30 czerwca 2008 r., wynosiła 14.246, dane w KPOŚK – 15.371,
- docelowa długość sieci – stan na 30 czerwca 2008 r. wynosiła 170,7 km, dane w KPOŚK – 162 km.

W okresie objętym kontrolą Gmina składała do Wojewody Podkarpackiego informacje z wykonania KPOŚK. Informacje za 2006 r. złożone zostały w dniu 19 marca 2007 r., za 2005 r. oraz za 2007 r. brak potwierdzenia daty złożenia sprawozdań. W złożonych informacjach za 2007 r. nie podano wszystkich danych dotyczących aglomeracji Wierzawice, w tym:

- liczby RLM i rzeczywistej liczby mieszkańców na terenie aglomeracji,
- długości sieci kanalizacyjnej w aglomeracji wg stanu na 31 grudnia 2007 r.,
- średnich rocznych wartości wskaźników w ściekach dopływających i odpływających z oczyszczalni,
- danych dotyczących ilości suchej masy osadów powstających na oczyszczalni i sposobie ich zagospodarowania.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Gmina nierzetelnie składała ankiety i informacje (sprawozdania) z realizacji KPOŚK.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie - na podstawie art. 60ust. 2 ustawy o NIK wnosi o:

1. podjęcie działań zapewniających uzyskanie efektu ekologicznego dotyczącego budowy sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Leżajsk do końca 2015 r.,
2. stosowanie w zawieranych umowach z wykonawcami robót (usług) wyższych stawek kar umownych,
3. dokonanie poprawek w KPOŚK i przesłanie ankiet zgodnych z aktualnym stanem realizacji.

Najwyższa Izba Kontroli oczekuje od Pana Wójta w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały.